

18 SEPTEMBER Kyrkoval 2005

Information om de kyrkliga valen från Kyrkostyrelsen

Nr 11 - december 2005

Den 18 september, datumet som varit i fokus under en längre tid, är nu passerat. Nästan 700 000 medlemmar i Svenska kyrkan visade sitt engagemang genom att rösta på de grupper och människor som de ville ge sitt förtroende. De mål som Kyrkostyrelsen satt upp för detta val, att genomföra valet på ett korrekt sätt och att 80 % av de röstberättigade skulle känna till att det hölls, har uppfyllts. Valdeltagandet landade på 12 %, en minskning från 2001 då det var 14,2 %.

Erfarenheterna från årets kyrkovalet kommer att på olika sätt tas tillvara, bland annat genom den utredning om demokrati och delaktighet som startat under hösten.

Några olika utvärderingar kring valet har genomförts. Resultatet visar bland annat att en stor majoritet, 84 %, visste om att det var kyrkovalet. Detta bekräftas också av det stora intresset för kyrkovalet i media. Bara under september månad har det varit mer än 2 000 pressklipp om kyrkovalet i landets tidningar.

Kyrkovalet 2005 har nått sitt målsnöre, men denna målgång är samtidigt ett startskott. Ett startskott för den nya mandatperioden och därmed för alla de människor som blivit valda till uppdraget att vara med och styra Svenska kyrkan de kommande fyra åren. Nya som gamla förtroendevalda behöver nu en bra inskolning i sitt uppdrag och sedan fortsatt stöd under hela mandatperioden.

Innehåll

• Valresultat på kyrkovaletswebben 2	• Ny valnämnd ska väljas 3
• Stort intresse i media 2	• Överblivet material 4
• Utvärderingar 2	• Hur blir det med kyrkovalet i framtiden? 4-5
• Högsta och lägsta nivåer av valdeltagande i de lokala valen 3	• Fakta för förtroendevalda 5-6

Valresultatet på kyrkovalswebben

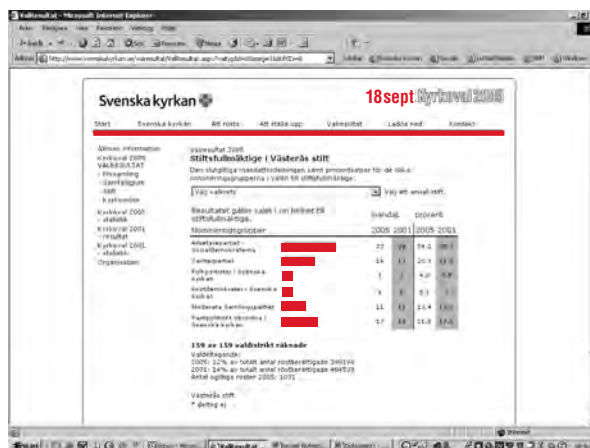
När vallokalerna stängde klockan 20 på valdagen dröjde det bara några minuter innan de första uppgifterna från den preliminära sammanräkningen publicerades på Kyrkovalens webbplats. Tre timmar senare presenterades där en mandatfördelning för Kyrkomötet – baserat på röster från över 85 % av valdistrikten. Bakgrunden till att det gick så snabbt denna gång var en överenskommelse med stiftens om att räkna och inrapportera kyrkomötesvalet först. För ändamålet hade också ett särskilt datasystem byggts för registrering, mandatfördelning och visning.

Webbplatsen var flitigt besökt under kvällen den 18 september. Systemet dignade under tyngden och även hela www.svenskakyrkan.se hade en kort period svårt att orka med.

Så småningom inrapporterades även det preliminära valresultatet för de övriga valen. Synpunkter har kommit om att det vore bra om hela det preliminära valresultatet kunde redovisas snabbare. Det är kanske något som går att åstadkomma vid nästa val? Samma system används nu för att visa det slutliga valresultatet. På webben finns också

fortfarande namnen på alla de grupper och kandidater som ställde upp i valet. På webbsidan med information till pressen, liksom på statistiksidan, finns dessutom namnen på de valda och andra intressanta uppgifter.

Besök www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005. ■

Stort intresse i media

Under året har det varit mer än 3 000 artiklar och insändare om kyrkovalen i tidningarna. I september publicerades cirka 2 000 av dessa. Till detta kommer också in-

slag som varit i radio och TV. Flest artiklar/insändare har det varit i tidningarna i Lunds stift och Västerås stift (Dalarna). ■

Utvärderingar

Två utvärderingar har gjorts gentemot de röstberättigade i samband med valet. En telefonundersökning gjordes dagarna innan och på valdagen. Syftet var att mäta kännedomen om kyrkovalen och undersöka vad man gjort med det röstkort som man fått.

- 84 % svarade att de känner till när det är kyrkoval. 76 % av de svarande uppgav ett helt korrekt datum. Ålder är den viktigaste faktorn som styr kännedomen. I åldersgruppen 16 till 22 år känner en knapp majoritet till när kyrkovalen äger rum. Bland personer mellan 70 och 75 år är kännedomen 94 %.
- 89 % svarade ja på frågan om de fått ett röstkort hemskickat. En tredjedel av dessa slängde det direkt och 70 % läste det mer eller mindre noggrant eller sparade det för att läsa senare. 2001 var det lika stor andel som i år som slängde röstkortet direkt respektive sparade/läste det.

Den andra telefonundersökningen gjordes dagarna efter valdagen. Syftet var att ta reda på vilka som deltagit i valet samt vilka motiv som fanns för valdeltagande.

- 2001 röstade fler 16-19-åringar än 20-49-åringar. I årets kyrkoval är relationen inte densamma: ju äldre åldersgrupp desto större valdeltagande. 16-29-åringarna står för det lägsta valdeltagandet.
- Bland dem som röstade var det 67 % som kände någon som ställde upp i valet.
- 72,5 % av dem som röstade i år röstade också 2001.
- Motiven för deltagande i kyrkovalen är flera. Det viktigaste motivet är att värna demokratiska rättigheter, därefter kommer motivet att förhindra att Sverigedemokraterna får inflytande i Svenska kyrkan.
- Det starkaste motivet för att inte rösta är att man inte kände sig insatt och det svagaste motivet är att man inte kände till att det var kyrkoval.
- 69 % av de röstberättigade hade sett/hört information/reklam för Svenska kyrkan de senaste veckorna. ■

Högsta och lägsta nivåer av valdeltagande i de lokala valen

Stift	Högsta valdeltagande	Församling/ samfällighet	Kommun
Karlstad	49,2 %	Lekvattnet	Torsby
Växjö	42,7 %	Virestad	Älmhult
Luleå	42,2 %	Gunnarsbyn	Boden
Härnösand	37 %	Bodsjö	Bräcke
Göteborg	34,4 %	Rönnäng	Tjörn
Lund	33 %	Röke	Hässleholm
Linköping	30,8 %	Västra Eneby	Kinda
Strängnäs	29,2 %	Bettna	Flen
Uppsala	27,8 %	Blidö	Norrälje
Västerås	27,5 %	Djura	Leksand
Skara	26,9 %	Asklanda	Vårgårda
Visby	25,9 %	Havdhem	Gotland
Stockholm	23,8 %	Adelsö-Munsö	Ekerö

Stift	Lägsta valdeltagande	Församling/ samfällighet	Kommun
Göteborg	5 %	Gunnared	Göteborg
Lund	5,4 %	Möllevången-Sofielund	Malmö
Stockholm	5,4 %	Finska församlingen	Stockholm
Linköping	6,3 %	Valdemarsvik	Valdemarsvik
Växjö	6,9 %	Ljungby Maria	Ljungby
Uppsala	7,1 %	Kalmar	Håbo
Strängnäs	7,5 %	Örebro	Örebro
Luleå	7,7 %	Malmberget	Gällivare
Härnösand	8,1 %	Sättna	Sundsvall
Karlstad	8,2 %	Hagfors-Gustav Adolf	Hagfors
Västerås	8,7 %	Skerike-Gideonsberg	Västerås
Skara	8,78 %	Sandhult	Borås
Visby	11,9 %	Visby domkyrkoförsamling	Gotland

Ny valnämnd ska väljas

Det ska finnas en valnämnd i alla församlingar som inte ingår i en samfällighet och i alla pastorats- och flerpastoratssamfälligheter. Det innebär att när kyrkofullmäktige eller samfällda kyrkofullmäktige samlas i slutet av år 2005 till ett konstituerande sammanträde ska utöver kyrkoråd respektive kyrkonämnd även en valnämnd väljas. Detta gäller trots att valnämndens egentliga arbete sätter igång först om ett par år. Det är också nödvändigt att en valnämnd verkligen finns på plats när förberedelserna för nästa kyrkoval inleds.

Det finns inga bestämmelser i kyrkoordningen om antalet ledamöter i valnämnden. Detta avgörs lokalt. För att man ska kunna tala om en nämnd krävs dock minst tre ledamöter. Liksom beträffande andra verkställande organ gäller för valnämnden att den som är anställd hos församlingen respektive samfälligheten inte kan väljas till ledamot eller ersättare.

Uppgifter om vilka personer som ingår i valnämnden ska registreras av församlingen/samfälligheten i Organisationsregistret. ■

Överblivet valmaterial

För att genomföra ett kyrkoval behövs mycket tryckt material. Åtskilliga ton papper går åt till valsedlar, röstkort, röstlängder, informationsmaterial av olika slag och sist men inte minst kuvert.

Tyvärr är det inte så enkelt som man skulle önska att bevara allt och återanvända vid nästa val – både för att spara miljö och pengar. Det finns skäl som talar emot att spara det tryckta materialet. Problem kan uppstå på grund av att inaktuellt material återanvänds vilket kan bli kostsamt och miljöovänligt. Till detta ska läggas kostnaderna och miljöeffekterna med att samla in material om lagringsmöjligheter inte finns lokalt. Valkansliet har gjort en enkel uppföljning som tyder på att det inte finns så mycket material kvar hos stiftskanslier och valnämnder, om man undantar valkuvert och blanka valsedlar.

Exempel på material som vi redan nu vet kommer att vara inaktuellt valet 2009 är häftet med bestämmelserna. Allt material som hänvisar till datum eller själva året 2005 är problematiskt. De flesta kuvert och blanketter har unika koder/benämningar för att underlätta plockning inför utskick.

Rekommendation

Valkansliet föreslår att valnämnderna sparar valkuvert och blanka valsedlar. Förutsättningen är att församlingen eller samfälligheten har tillgång till lämplig lagringsmiljö. Valnämnder som har kvar påsar för godkända och icke godkända valsedlar från den preliminära sammanräkningen kan med fördel också spara dessa för användning vid kyrkoval 2009. Påsarna är enkla att förvara och kommer inte att föränd-

ras till nästa val. Även plomber för förslutning av valurnor som har blivit över kan sparas till nästa val. Förslutningstejpen kan däremot bli obrukbar till nästa val och ska därför slängas.

Övrigt material kan inte återanvändas nästa val och vi rekommenderar att materialet slängs i pappersåtervinningen. Stiften kommer att lämna använda valsedlar till förbränning för att det inte ska uppstå någon osäkerhet hos väljarna om hur de avlämnade rösterna har hanterats.

Tänk på att pappersmaterial kräver särskilda lagringsförhållanden (temperatur, fukt m.m.) för att inte förstöras. Ett vanligt kontorsrum är inte lämpligt som lagringslokal eftersom det är för torrt och ljus. Materialet bör förvaras mörkt och svalt.

Större samfälligheter som har så stora kvantiteter att de inte förmår förvara kuvert och blanka valsedlar själva kan kontakta stiftens valansvariga, som har fått särskild information från valkansliet om hur man gör i dessa fall.

Observera att återanvändning av blanka valsedlar är beroende av upphandling och beslut om papperskvalitet inför kyrkoval 2009. Det är med andra ord inte säkert att de blanka valsedlarna verkligen går att återanvända. ■

Hur blir det med kyrkovalen i framtiden?

Resultatet av utvärderingen av 2001 års kyrkoval medförde att det gjordes vissa justeringar i

kyrkoordningens bestämmelser om direkta val. Även de närmare bestämmelser för valet som Kyrkostyrelsen beslutar om förändrades på ett antal punkter. Det förefaller troligt att även erfarenheterna från 2005 års kyrkoval visar att det kan göras förbättringar i regelsystemet.

När Kyrkostyrelsen redovisade utvärderingen av 2001 års val för 2002 års kyrkomöte angav Kyrkostyrelsen också att det ska göras en fortsatt och fördjupad analys av hur regel-

verket för Svenska kyrkans val bör vara utformat. Detta är ett arbete på lite längre sikt.

Demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan

Hösten 2003 fastställde Kyrkostyrelsen direktiv för ett utredningsarbete om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan. Kyrkovalet utgör en del av det som ska utredas tillsammans med bl.a. frågan om biskoparnas ställning i Kyrkomötet och frågor om ansvarsfördelningen mellan förtroendevalda och dem som har uppdrag inom kyrkans vigningstjänst som biskopar, präster och diakoner. Utredningsarbetet sker i två etapper. I den första etappen, som avslutades i början av år 2005, har en mindre grupp experter belyst vissa grundläggande och principiella frågor som rör demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan. Resultatet av det arbetet har redovisats i betänkandet Demokratin är en successiv uppenbarelse (Svenska kyrkans utredningar 2005:2). Det som redovisas där av teologiska och principiella överväganden kommer att finnas med i det fortsatta utredningsarbetet.

Den andra etappen av utredningsarbetet påbörjades hösten 2005. Kyrkostyrelsen har tillsatt en utredningsgrupp på tio personer. Den består av representanter för de sex nomineringsgrupper som ingår i Kyrkostyrelsen samt en biskop. Uppdraget är att bearbeta och lägga fram förslag på ett antal olika områden som gäller demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan. Utredningsgruppen ska lägga fram de förslag som avser de direkta valen

senast till den 1 november 2006. Tidsplanen syftar till att förslag till ändringar i kyrkordningen efter en remissomgång ska kunna läggas fram för 2007 års kyrkomöte för att sedan tillämpas vid kyrkovalet 2009.

Kyrkovalet i utredningsarbetet

Vad som blir resultatet av utredningsarbetet och alltså hur det blir med kyrkovalet i framtiden återstår naturligtvis att se. Det som redan nu kan konstateras är att det är flera delar av kyrkovalet som utredningen och senare remissinstanser och slutligen Kyrkomötet har att ta ställning till. Den mest omdiskuterade frågan gäller i vilken utsträckning det ska vara direkta val till de beslutande organen inom Svenska kyrkan. När kyrkordningen utarbetades och hela tiden därefter har det framförts förslag om att det skulle vara indirekta val till vissa nivåer. Utöver denna fråga finns också följande att behandla i utredningsarbetet: valdeltagandet, personval/personvalsinslag, rösträtt och valbarhet, småpartispärr, inskränkt valbarhet, ny vallag, kostnaderna för kyrkovalet samt antal ledamöter i direktvalda organ.

Uppräkningen av olika frågor säger inte att det kommer förslag till förändringar på alla nämnda områden. Det visar sig först om ett år. Det är frågor som varit uppe i Kyrkomötet och därmed torde komma att behandlas i utredningsarbetet. Andra valfrågor kommer sannolikt också att behandlas. Inte minst utvärderingen av 2005 års val kan aktualisera nya frågor. ■

Fakta för förtroendevalda

Verbum förlag erbjuder ett utbildningspaket till förtroendevalda. Paketets fem böcker innehåller relevanta fakta som de förtroendevalda behöver för sitt viktiga uppdrag – att vårda och utveckla Svenska kyrkan. Titlarna som ingår är *Ekonomi i församlingen* (Anders Granberg och Hans Borneroth), *Att vara ledamot i kyrkoråd och kyrkonämnd* (Patrik Tibbling), *Kyrklig ordbok* (Peter Lundborg), *Svenska kyrkan, Tro och tradition* (Christina Berglund) samt *Sammanträdesteknik i Svenska kyrkan* (Håkan E. Wilhelmsson). Böckerna paketeras i en väska tillsammans med en organisationskiss över Svenska kyrkan.

Till förra mandatperioden gavs *Vald med förtroende* ut, en diskussionsbok som många tidigare förtroendevalda har tagit del av. Den fyller fortfarande sitt syfte, men detta nya paket kompletterar genom sitt faktafokus. Utbildningspaketet beställs från Verbum, www.verbum.nu, tfn 08-743 65 10, för 495 kronor.

Utbildning för unga förtroendevalda

Svenska Kyrkans Unga ordnar tillsammans med Församlingsförbundet utbildningshelger för unga förtroendevalda under våren 2006. Utbildningen riktar sig till förtroendevalda som är födda 1975 eller senare. Utbildningen ges vid

tre olika tillfällen och det första tillfället är 28–29 januari. Svenska Kyrkans Unga skänker också ett antal faktapaket från Verbum till unga förtroendevalda. Läs mer på www.svenskakyrkansunga.se.

Indirekta val före årsskiftet

I Församlingsförbundets FörbundsInfo nr 22/2005 finns information om val av ledamöter till kyrkoråd och nämnder, alltså de indirekta val som ska göras före årsskiftet. Läs mer i FörbundsInfo på www.forsamlingsforbundet.se under Aktuellt. ■

Kontaktpersoner

Stift	Namn	Telefon	Stift	Namn	Telefon
Uppsala	Lena Jansson Nordin	018-68 07 37	Lund	Eirik Ski	046-35 89 23
Linköping	Kristina Lindahl	013-24 26 23	Göteborg	Margareta Wicander	031-771 29 63
	Anders Quarlzon	013-24 26 05		Åsa Einer	031-771 30 24
Skara	Lars Wiberg	0511-262 37	Karlstad	Ove Granström	054-17 24 67
Strängnäs	Ulrika Skymberg	0152-234 48	Härnösand	Peter Lundgren	0611-25 415
	Jessica Engström	0152-234 39		Katarina Ångström	0611-25 411
Västerås	Göran Broås	021-17 85 17	Luleå	Kerstin Hjämte	0920-26 47 81
	Britt Sjöberg Östling	021-17 85 15		Ingemar Rehnman	
Växjö	Vibeke Bergman	0470-77 38 05		Johansson	0920-26 47 13
	Bo Löfgren	0470-77 38 04	Visby	Torsten Svensson	0498-40 49 19
Lund	Anders Ploman	046-35 89 14	Stockholm	Jan-Åke Engfors	08-508 940 49

REDAKTION

KYRKOTAL 2005 ges ut av Kyrkostyrelsen, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala.
Redaktör Anneli Dufva, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala, telefon 018-16 95 06.
Redaktion Mikael Boman, Marita Brodin, Mats T Lindgren, Barbro Olsson.
Ansvarig utgivare Ingrid Andersson, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala.

Grafisk form Intellecta, Solna.

Tryck Intellecta Tryckindustri, Solna. Ordernr. 18650

Fler exemplar av KYRKOTAL 2005 kan beställas från Informationsservice, Svenska kyrkan, 751 70 Uppsala. Artikelnr. 1104211
info@svenskakyrkan.se, telefon 018-16 96 00, eller hämtas på www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005

www.svenskakyrkan.se/kyrkoval2005

Svenska kyrkan

